

Vraag en antwoord project Windenergie Parkstad-Zuid – 12 november 2020

Windenergie

Waarom moeten we verduurzamen?

Nederland heeft een opgave om de CO₂ uitstoot drastisch te reduceren en heeft een klimaatakkoord gesloten met allerlei partijen, waaronder gemeenten, om dit handen en voeten te geven. Wind op zee, aanpak industrie en landbouw zijn onderdeel van het klimaatakkoord naast dichterbij huis het aardgasvrij maken van wijken en lokale opwek van elektriciteit.

Waarom hebben we windenergie nodig?

Het klimaat verandert door de toename van CO₂ (kooldioxide) in de atmosfeer. Om de uitstoot van CO₂ te verminderen, moeten we meer duurzame energie opwekken. De opgave is groot en daarom hebben we zowel zonne- als windenergie nodig om voldoende duurzame energie op te wekken.

Hoeveel windenergie moeten we opwekken?

Het centrale doel uit het Nederlands Klimaatakkoord is om in 2030 de Nederlandse CO₂ uitstoot met 49% te verminderen. Parkstad wil hier zoals vastgelegd in haar energiebeleid PALET (Parkstad Limburg Energie Transitie), een bijdrage aan leveren door de komende jaren 19 windmolens te realiseren. Dit komt neer op een bijdrage van 1/6^e tot 1/3^e deel van de provinciale windenergieopgave.

Waarom worden de windmolens niet op zee geplaatst?

Er worden ook windmolens op zee geplaatst, maar dat is niet genoeg en de ruimte op zee is ook beperkt. Windmolens op land zijn evengoed nodig om te kunnen voorzien in de behoefte aan duurzame elektriciteit. Over deze verdeling zijn afspraken gemaakt in het Nederlands Klimaatakkoord.

Hoe kan het dat over de grens hele andere dingen gelden dan in onze regio? Denk aan aardgas. Wij moeten ervan af en in Duitsland krijg je subsidie als je aan het aardgas gaat. Hoe zit dat?

Wind- en zonne-energie zijn groene alternatieven voor aardgas. In Duitsland wordt nog veel op olie en bruinkool gestookt, dan is het inderdaad een groener alternatief. Wind- en zonne-energie zijn echter veel groener.

Welke initiatieven zijn er nog meer in Parkstad om de energiedoelstellingen te bereiken?

Er zijn diverse andere initiatieven in Parkstad om de energiedoelstellingen te bereiken:

- In Simpelveld is een vergunning verleend voor een zonnepanelenproject;
- In het gebied Locht Zuid Kerkrade is een vergunning verleend om een zonnepark (+/- 13 hectare) te realiseren;
- Op het bedrijventerrein Dentgenbach is een vergunning verleend voor het realiseren van een zonnepark (+/- 1,5 hectare);
- Op verschillende daken van particulieren en bedrijven in de regio wordt zonne-energie opgewekt;
- Initiatief om windenergie te realiseren in de gemeente Landgraaf en de gemeente Brunssum;
- In oktober 2020 is op de Rodaboulevard in Kerkrade hét energieloket van Parkstad geopend: de WoonWijzerWinkel.
- Mijwater-project in Heerlen.

Techniek

Hoeveel energie wekken windmolens op?

Hoeveel energie een windmolen opwekt is afhankelijk van het vermogen en het aantal uren dat een windmolen draait. Een gemiddelde windmolen van 4,5 MW levert per jaar in Limburg elektriciteit op voor 3.000 tot 4.000 huishoudens.

Hoe lang gaat een windmolen mee?

Een windmolen heeft een gemiddelde technische levensduur van zo'n 20 jaar.

Wat gebeurt er met de windmolens aan het einde van hun levensduur?

Windmolens zijn economisch afgeschreven na een jaar of 15, hun levensduur is zo'n 20 jaar. Daarna worden ze afgebroken of er wordt bekeken of langer doordraaien nog een optie is.

Hoe hoog worden de windmolens?

De windmolens die nu worden gerealiseerd in Nederland zijn circa 200 meter hoog (de ashoogte circa 130 meter en de wienkengte circa 70 meter).

Waarom moeten windmolens zo hoog worden?

Hoe hoger een windmolen is, hoe groter de opbrengst aan duurzame elektriciteit wordt. Twee keer zo grote wienen betekent vier keer meer opbrengst aan elektriciteit.

Hoeveel plaats nemen windmolens in beslag?

De fysieke ruimte is heel beperkt, ongeveer 1000 m². De milieuruimte kan variëren afhankelijk van de locatie.

Wat is de minimale afstand van een windmolen tot bebouwing?

In de Nederlandse wetgeving is geen afstandsnorm vastgelegd. Er moet voldaan worden aan o.a. normen voor geluid en slagschaduw. De praktijk laat zien dat gemiddeld bij een afstand van 350 tot 400 meter aan deze normen wordt voldaan.

Is windenergie financieel rendabel?

Uitgaande van enkel de kostprijs is windstroom de goedkoopste vorm van schone energie. Maar dat staat in schril contrast met de huidige energieproductie. Kerncentrales en steenkolen centrales produceren goedkoper elektriciteit dan windmolens. Windenergie kan daardoor op dit moment niet concurreren met fossiele/grijze energie. Maar we moeten over op duurzame energie. In het regeerakkoord is daarom opgenomen dat uiterlijk in 2030 alle kolencentrales dicht zijn. Het Rijk stimuleert daarom de opwekking van duurzame energie met de zogenaamde SDE+ regeling (Stimulering Duurzame Energie) waardoor o.a. windenergie kan concurreren met fossiele/grijze energie.

Wordt de CO₂ uitstoot van het maken van de windmolens terugverdiend?

Ja, gemiddeld wordt dit in een half jaar terugverdiend.

Waarom staan er zo vaak windmolens stil?

Er zijn vier redenen te noemen waarom windmolens stilstaan. Ten eerste staan ze stil als er te weinig wind is. Als er daarentegen te veel wind staat, worden ze vaak uit veiligheidsoverwegingen stilgezet. Soms staan windmolens ook stil vanwege onderhoud of een storing. Tot slot zijn de meeste windmolens uitgerust met een automatische stilstandvoorziening en staan ze stil wanneer ze, vanwege de stand van de zon op dat moment, de norm voor slagschaduw overschrijden.

Hoe wordt omgegaan met piek- en dalverbruik?

Met wind en zon heb je geen continue levering. Daar denken we samen met netbeheerders over na. Batterijen met een back-up-systeem zijn een mogelijke oplossing.

Windenergie in Parkstad-Zuid

Wat wordt er in Parkstad aan de energietransitie gedaan?

De samenwerkende gemeenten in Parkstad Limburg (Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal) werken vanaf 2013 aan de energietransitie, genaamd "Parkstad Limburg Energie Transitie" (PALET). De gemeenteraden hebben een energietransitie-beleid vastgesteld en er ligt een programma om de komende jaren via projecten, acties en maatregelen de doelstellingen voor energiebesparing en duurzame energieopwekking te realiseren. Deze energievoorziening moet vooral betrouwbaar, schoon en betaalbaar zijn.

Waarom moet er windenergie in Parkstad-Zuid komen?

De Parkstad gemeenten hebben zich tot doel gesteld om in 2040 een energie neutrale regio te zijn. Daarvoor moet het energieverbruik in de regio opgewekt worden met duurzame energiebronnen. In de regio gebeurt al veel maar er is meer nodig. Daarom willen de gemeenten Kerkrade, Heerlen en Simpelveld in Parkstad-Zuid de mogelijkheden voor windenergie verkennen.

Als er een project Parkstad-Zuid is, is er dan ook een project Parkstad-Noord of West?

Dit is één van de zoekgebieden voor windenergie in de hele regio Parkstad. Er zijn meerdere plekken in Parkstad die onderzocht worden zoals bedrijventerrein De Koumen, de Oostflank Brunssum en Abdissenbosch in Landgraaf.

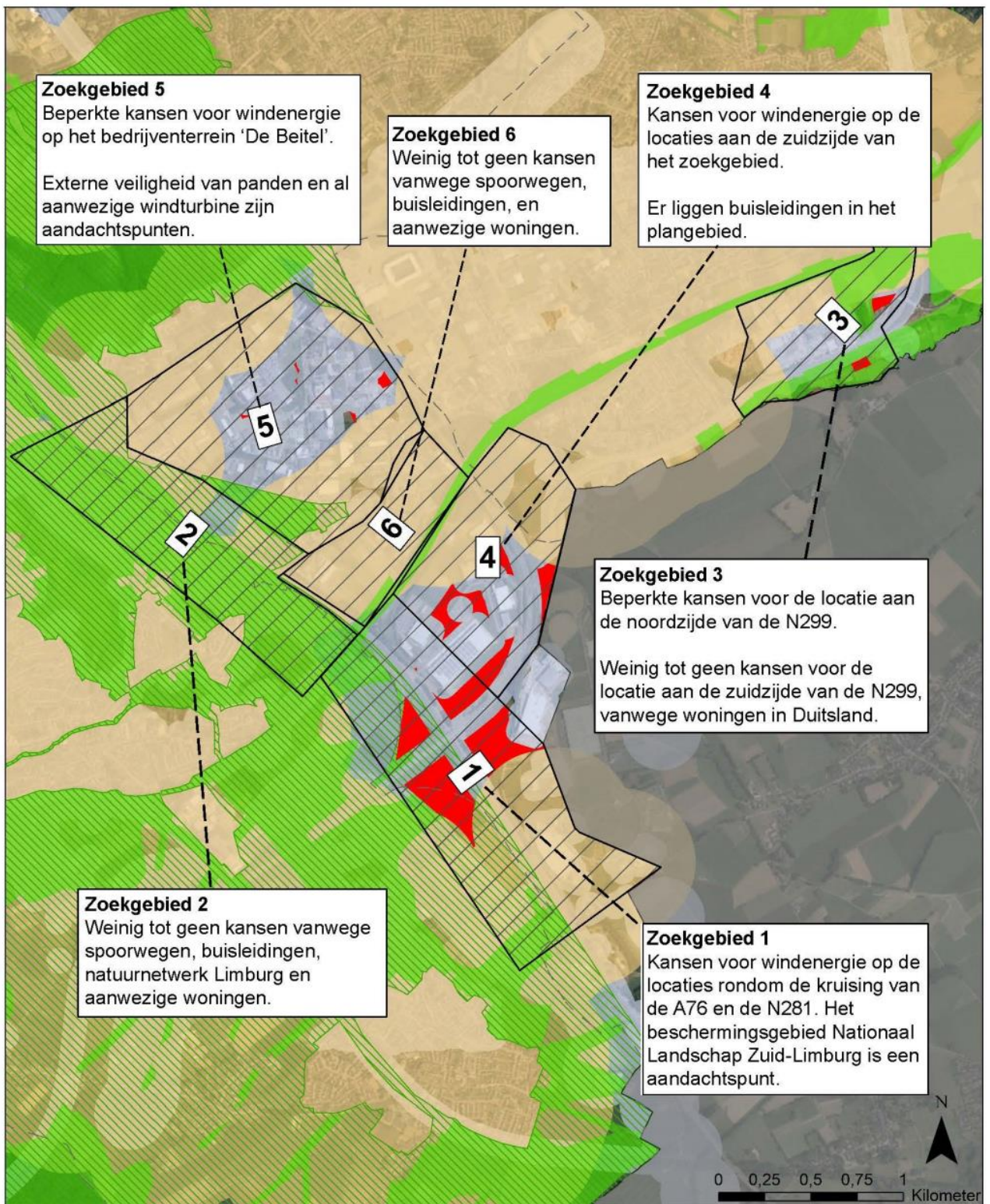
Wat houdt het initiatief 'Windenergie Parkstad-Zuid' in?

De gemeenten Heerlen, Kerkrade en Simpelveld hebben de handen ineengeslagen om in Parkstad-Zuid samen duurzame energie op te wekken, om invulling te geven aan de doelstelling om als regio in 2040 energieneutraal te zijn. De realisatie van windmolens is nodig om die doelstelling te halen. De gemeenten Simpelveld, Heerlen en Kerkrade verkennen in dat kader de mogelijkheden voor windenergie in het gebied Parkstad-Zuid, en doen dat samen met de omgeving. De gemeenten vinden het namelijk belangrijk dat omwonenden deelnemen in het proces en de omgeving profiteert van de windmolens.

Waar willen we windmolens gaan realiseren?

De zoekgebieden voor windmolens zijn op hoofdlijnen bepaald en vastgelegd in het kaderstellende energietransitiebeleid PALET. Eén van de gebieden die daarin is benoemd, is Parkstad-Zuid. In 2020 is samen met inwoners en aan de hand van een technische quickscan al meer specifiek gekeken welke gebieden het meest kansrijk zijn voor windenergie in Parkstad-Zuid. Zie de kaart op de volgende pagina voor een eerste inzicht in deze potentiegebieden.

Technische quickscan windenergie Parkstad-Zuid: Eerste inzicht in potentiegebieden voor windenergie, gezien vanuit technische haalbaarheid uitgaande van een 400m indicatieve zone rond gevoelige objecten.

Legenda

- Zoekgebieden
- NNN en N2000
- Nationaal Landschap Zuid-Limburg
- Potentiegebieden
- Woningen & Leefomgeving
- Gemeentegrens
- Externe veiligheid & Infrastructuur

Hoe worden de precieze locaties van de windmolens in Parkstad-Zuid gekozen/bepaald?

De precieze locatie wordt door diverse factoren bepaald en moet aan voorwaarden voldoen. Er worden wettelijke eisen gesteld aan windmolens ten aanzien van geluid, slagschaduw, veiligheid, flora en fauna. Daarnaast moeten windmolens aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet en financieel haalbaar zijn. De gemeenten in Parkstad hebben daarnaast als belangrijke voorwaarde dat er voordeel in het gebied moet landen waar de windmolens worden geplaatst en dat de inwoners betrokken moeten worden in het proces om tot locaties te komen.

Hoeveel windmolens worden er geplaatst in Parkstad-Zuid?

We verwachten dat er ruimte is om vier tot acht windmolens te kunnen plaatsen in Parkstad-Zuid.

We hebben twee windmolens gehad in Parkstad-Zuid, nabij de Locht in Kerkrade. Waarom zijn deze verdwenen?

Na 10 jaar was dit project niet meer voldoende rendabel voor de eigenaar Eneco en heeft zij de windmolens in de verkoop gedaan. Er is geen partij gevonden die de windmolens op dezelfde locatie wilde exploiteren. De windmolens zijn uiteindelijk verkocht en staan nu in Polen.

Is er voor de gebieden die in aanmerking komen voor windenergie een wijziging van het bestemmingsplan nodig?

Voor de realisatie van een windenergieplan in Parkstad-Zuid zal een bestemmingsplanprocedure worden doorlopen.

Er komen aan de Duitse kant van de grens wellicht meer grote windmolens. Waarom kan de kabel niet naar Nederland worden doorgetrokken? Waarom niet meer samenwerken en Nederland ook laten profiteren?

Op dit moment is dat niet mogelijk vanwege de geldende Europese en landelijke wetgeving.

Klopt het dat er in het Nationaal Landschap Zuid-Limburg geen windmolens mogen komen?

In het Beschermingsgebied Nationaal Landschap Zuid-Limburg mogen op basis van huidig provinciaal beleid (het Provinciaal Omgevingsplan Limburg uit 2014) geen windmolens worden gerealiseerd. Dit Beschermingsgebied is – vanuit het perspectief van Parkstad-Zuid – gelegen aan de westzijde van de A76. Ditzelfde Provinciaal Omgevingsplan Limburg biedt wel mogelijkheden om aan de randen van het Nationaal Landschap en in grensgebieden waar reeds Duitse turbines staan opgesteld, ruimte te zoeken voor windenergie.

Project en proces

Wat is de planning voor het project?

We ronden in het najaar 2020 de eerste fase van het project af. Tijdens de eerste fase hebben we de inwoners betrokken. We vinden afstemming met de inwoners ook zeer belangrijk in de vervolgfases van het project. Begin 2021 vindt een marktconsultatie plaats waarbij initiatiefnemers worden uitgenodigd om met plannen te komen die passen binnen de voorwaarden die samen met de inwoners en met de gemeenteraden zijn geformuleerd. Mocht dit leiden tot een plan dat op steun kan rekenen en vervolgens tot uitvoering komt, moeten eerst nog de noodzakelijke procedures worden gevolgd. De eventuele bouw zal daarom niet eerder dan in 2023 starten.

Welke eisen stellen de gemeentes aan de ontwikkeling?

Uiteraard moeten de windmolens voldoen aan alle wettelijke eisen. Daarnaast moet er voordeel zijn voor de (directe) omgeving (bewoners en ondernemers). Dit kan bijvoorbeeld door het financieel participeren, instellen van een omgevingsfonds of korting op de energierekening. Hoe deze participatie vorm te geven bepalen we graag samen met de omgeving.

Welke besluitvorming heeft al plaatsgevonden?

De gemeenten Heerlen, Kerkrade en Simpelveld hebben besloten om in gezamenlijkheid de mogelijkheden voor windenergie in Parkstad-Zuid te gaan verkennen vanwege het gemeente overstijgende karakter, zowel ruimtelijk als wat betreft direct belanghebbenden. Dit besluit is in juni 2019 door de colleges B&W van de drie gemeenten genomen en met een raadsinformatiebrief kenbaar gemaakt aan de gemeenteraden.

Is de beslissing over waar windmolens komen te staan niet al genomen?

Nee, dat is niet het geval. De gemeenten hebben samen met de omgeving een proces doorlopen waarin ook gekeken is naar logische plekken voor windenergie. Op basis daarvan is de technische haalbaarheid van de zoekgebieden onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een aantal potentiegebieden, die een belangrijke bouwsteen vormen voor de marktconsultatie begin 2021.

Wie bepaalt uiteindelijk?

Voor het plaatsen van windmolens in Parkstad-Zuid moet er een planologische procedure worden doorlopen en een vergunning worden verleend. De provincie is verantwoordelijk voor de ruimtelijke inpassing van windparken van 5 tot 100 MW. In veel gevallen draagt de provincie deze bevoegdheid over aan gemeenten. Het College van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad moet daarin dan uiteindelijk besluiten. De werkgroep uit de omgeving adviseert de gemeente in dit besluit.

Gaan de windmolens niet door als er onvoldoende draagvlak is?

De energietransitie is noodzakelijk en zorgt voor een wezenlijke verandering van onze leefomgeving en onze huishoudens. Deze verandering roept regelmatig weerstand op maar is nodig met het oog op een leefbare toekomst. De vele maatschappelijke discussies over grootschalige wind- en zonneparken laten zien dat niet alle keuzes en projecten in deze transitie op evenveel acceptatie en draagvlak kunnen rekenen.

Draagvlak is geen wettelijke verplichting, maar de gemeenten hechten hier wel veel waarde aan. Draagvlak is niet een resultaat van een proces waarbij een gemeente of initiatiefnemer iets voor 99,9% uitwerkt en vervolgens voorlegt aan de omgeving. Draagvlak betekent voor de gemeenten Kerkrade, Heerlen en Simpelveld dat overheden en de omgeving samen het plan uitwerken waarbij uiteindelijk zo veel mogelijk mensen er achter kunnen staan. Daarom willen ze graag dat de omgeving meedoet vanaf de start van het project en vandaar ook dat dit initiatief op deze manier is genomen.

Hoe worden inwoners betrokken?

Inwoners zijn tot nu toe betrokken via de informatiebijeenkomst (november 2019), werksessies (januari/februari 2020) en updates op de website en via e-mail. In de volgende fase waarin we op zoek gaan naar concrete initiatieven, vragen wij nadrukkelijk weer inwoners om mee te doen. Hierover wordt u t.z.t. geïnformeerd. Informatie kunt u vinden op www.windenergieparkstad.nl.

Kunnen inwoners meedoen/ mee profiteren?

Ja, inwoners kunnen meedoen. Dat gebeurt nu al in de zoektocht naar passende initiatieven. Ook in de concrete projecten is het een voorwaarde dat inwoners mee kunnen doen.

Zien we de lusten ook terug op de energierekening?

Er zijn verschillende manieren om de omgeving te laten profiteren. Dat kan financieel zijn maar bijvoorbeeld ook door het oppakken van projecten die de omwonenden zelf aandragen. Eén van de mogelijkheden om lusten terug te laten vloeien is te kijken of de energierekening omlaag kan.

Is er een mogelijkheid dat het niet doorgaat?

De colleges van b&w van Kerkrade, Heerlen en Simpelveld hebben uitgesproken dat ze in dit gebied windmolens willen realiseren. Of het project leidt tot concrete windenergieplannen, zal in belangrijke mate afhangen van de uitkomst van de marktconsultatie die begin 2021 plaatsvindt.

Wie financiert windmolens? Gaat dit via subsidie of kunnen mensen zich inkopen?

Een deel zal van de bank komen. Ongeveer 20% eigen vermogen moet worden ingebracht. Dat kunnen inwoners bijvoorbeeld samen doen. Ook bedrijven zouden hier aan mee kunnen doen of ontwikkelaars.

Omgevingseffecten

Wat zijn de effecten van de windmolens op de directe omgeving?

Dat is sterk afhankelijk van waar de windmolens worden geplaatst en waar iemand woont. Bij de plaatsing van windmolens wordt onder andere rekening gehouden met gevolgen voor geluid, natuur, slagschaduw, veiligheid en landschap. Daarnaast leveren windmolens schone energie, en door ook een deel van de (financiële) voordelen in het gebied te laten landen kan dit positieve effecten hebben voor de directe omgeving, inwoners en bijvoorbeeld buurtprojecten.

Wat is de geluidsnorm met betrekking tot windmolens?

Om omwonenden tegen het geluid van windmolens te beschermen, zijn in de Nederlandse wet geluidsnormen vastgelegd. Deze voorzien in bescherming tegen alle vormen van geluid, waaronder het (ritmisch) 'zoeven' en het aandeel laagfrequent geluid. Vanzelfsprekend wordt ervoor gezorgd dat de geluidsnormen bij woningen in de omgeving niet worden overschreden bij windenergieprojecten. De geluidsnorm is 47 dB overdag en 41 dB in de nacht op de gevel van een woning.

Welke geluidseffecten kunnen we verwachten?

Windmolens maken geluid doordat de wieken (rotorbladen) draaien door de wind. Ook maken de ronddraaiende delen in de windmolens bovenin geluid. De huidige generatie windmolens zijn dermate goed geïsoleerd of hebben zelfs geen tandwielkast meer, waardoor dit geluid niet meer te horen is. De enige waarneembare geluidsbron is de verplaatsing van lucht door de rotorbladen.

Krijgen we last van slagschaduw van de windmolens?

Als de zon op de mast en rotor van een windturbine schijnt, krijg je een stilstaande en bewegende schaduw op de grond: slagschaduw. Eerst dienen de exacte windmolenlocaties bekend te zijn en vindt er nader onderzoek plaats. Ook de hinder van slagschaduw wordt getoetst aan de daarvoor geldende wettelijke normen. Als de norm voor slagschaduw dreigt te worden overschreden, worden de windmolens automatisch stilgezet (stilstandsvoorziening). Zo blijft de hinder van slagschaduw beperkt.

Krijgen we last van de verlichting van windmolens?

In het Verdrag van Chicago (een overeenkomst voor de internationale burgerluchtvaart) is vastgelegd dat obstakels van 150 meter en hoger verplicht zijn verlichting te hebben vanwege de luchtverkeersveiligheid. In Groningen loopt momenteel een pilot om te onderzoeken of het mogelijk is de verlichting op windmolens pas/alleen in te schakelen als er bedrijvigheid is in de lucht. Er wordt gekeken in hoeverre met een beperking van de uitstraling van de bakenverlichting (in overeenstemming met de richtlijnen van Inspectie Leefomgeving en Transport) rekening kan worden gehouden. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in dit project.

Wat zijn de effecten op onze gezondheid?

Hier is de afgelopen jaren intensief onderzoek naar gedaan door onder andere het RIVM, de GGD en de Wereldgezondheidsraad. In het kader van andere windenergieprojecten elders in Limburg en Nederland is hier uitgebreid naar gekeken en voor die projecten is er een duidelijke conclusie. Hinder door windmolen geluid is niet uit te sluiten (net als bij andere vormen van geluid), maar voor de genoemde effecten op de gezondheid is tot op heden geen enkel bewijs gevonden.

Hoe zit het met de veiligheid van de windmolens?

Windmolens moeten aan de geldende wettelijke veiligheidseisen voldoen. Hierop wordt getoetst bij de aanvraag en verlening van de vergunningen. Wij houden rekening met de wettelijke en onderzochte veiligheidseisen. Gebruikelijk is dat we de windmolens plaatsen op gepaste afstand van woningen of andere functies waar mensen verblijven of die gevoelig zijn.

Welke invloed hebben windmolens op natuur en dieren?

Windmolens kunnen invloed hebben op natuur en dieren. De precieze invloed is uiteraard afhankelijk van waar de windmolens worden geplaatst. De Wet Natuurbescherming stelt voorwaarden aan het mogelijk effect dat de windmolens kunnen hebben op flora en fauna.

Quickscan technische haalbaarheid

Wat is een quickscan technische haalbaarheid?

In een quickscan wordt een eerste inschatting gemaakt van de technische haalbaarheid. Dat betekent dat gekeken is welke belemmeringen er zijn om windmolens te plaatsen op het gebied van externe veiligheid, geluid, natuur en slagschaduw. Daarmee krijgt men een eerste inzicht in de gebieden waar mogelijk windmolens kunnen komen.

Wat wordt bedoeld met een contour in relatie tot windenergie?

Vaak wordt een contour van 400 meter rond alle gevoelige objecten aangehouden als vuistregel. Gevoelige objecten zijn verblijfsobjecten met een woonfunctie, een onderwijsfunctie of een gezondheidsfunctie. Wanneer een windturbine buiten 400 meter van deze gevoelige objecten staat, kan naar alle waarschijnlijkheid (eventueel met mitigatie) aan de normstellingen voor geluid en slagschaduw worden voldaan. Wanneer er een duidelijk projectplangebied ontstaat is een nauwkeuriger onderzoek nodig.

NATUUR

Welke invloed hebben de zoekgebieden voor windenergie in Parkstad-Zuid op Natura 2000-gebied?

De locatie van de verschillende zoekgebieden is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Echter, wanneer de realisatie en exploitatie van een windpark negatieve effecten heeft op de omvang van de populaties van de soorten en of habitattypen (instandhoudingsdoelen) waarvoor een Natura 2000-gebied is aangewezen, is een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming 2017 (kortweg: 'Wnb') vereist. De bescherming van Natura 2000-gebieden kent externe werking. Dit betekent dat ook projecten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelen (IHD) kunnen hebben.

Wat wordt bedoeld met Natuurnetwerk Nederland?

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Deze gebieden vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie.

Wat wordt bedoeld met Provinciale natuurzones?

De provincie Limburg heeft in haar provinciale verordening verschillende natuurzones aangeduid. Zij maakt onderscheid tussen goudgroen, zilvergroen en bronsgroen. Deze zones hebben allemaal een eigen beschermingsniveau. Voor meer informatie:

<https://www.limburg.nl/onderwerpen/omgeving/omgevingsverordening/>